

16. Громадські об'єднання в Україні: навч. посіб. / [В.М. Бесчастний, О.В. Філонов, В.М. Субботін та ін.]; за ред. В.М. Бесчастного. – Київ: Знання, 2007. – 415 с.
17. Коломоєць Т.О. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник / Тетяна Олександрівна Коломоєць. – Київ: Юрінком Інтер, 2011. – 576 с.
18. Коломоєць Т.О. Адміністративне право України: підручник / Тетяна Олександрівна Коломоєць. – Київ: Істина, 2012. – 528 с.
19. Колпаков В.К. Адміністративне право України: навчальний посібник / Валерій Костянтинович Колпаков. – Київ: Юрінком Інтер, 2004. – 544 с.
20. Ківалов С.В. Адміністративне право України: навчально-методичний посібник / С.В. Ківалов, Л.Р. Біла. – Одеса: Юридична література, 2002. – 312 с.
21. Васильєв Л.С. Административное право Украины (общая часть): учебное пособие / Л.С. Васильев. – Харьков: „Одиссей”, 2002. – 288 с.
22. Ровчак Л.В. З історії розвитку та становлення профспілок у громадянському суспільстві / Л.В. Ровчак // Вісник Академії праці і соціальних відносин. – 2010. – № 3. – С. 98–103.
23. Соколов Д.Є. Вплив політичних і соціально-економічних перетворень на роль профспілок в Україні / Д.Є. Соколов // Вісник Дніпропетровської державної фінансової академії: Економічні науки, 2011. – С. 44–48.
24. Алехин А.П. Административное право России: учебник / А.П. Алехин, А.А. Кармолицкий. – М.: Из-во „Зерцало”, 2009. – 320 с.
25. Дмитриев Ю.А. Административное право: учебник / Дмитриев Ю.А., Евтеева А.А., Петров С.М. – М.: Изд-во Эксмо, 2005. – 1008 с.
26. Коломоєць Т.О. Адміністративно-правове регулювання порядку створення і діяльності товариств з обмеженою відповідальністю в Україні: монографія / Т.О. Коломоєць, Н.В. Галіцина. – Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2010. – 290 с.
27. Коломоєць Т.О. Адміністративно-правове регулювання порядку створення і діяльності кредитних спілок в Україні: монографія / Т.О. Коломоєць, А.А. Довгополик. – Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2011. – 305 с.
28. Коломоєць Т.О. Адміністративно-правове регулювання порядку створення і діяльності професійних правничих громадських організацій в Україні: монографія / Т.О. Коломоєць, М.Ю. Віхляєв. – Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2010. – 286 с.

УДК 342.95 (477)

АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ЖОРСТОКЕ ПОВОДЖЕННЯ З ТВАРИНАМИ: ПРОБЛЕМИ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Бондаренко Н.С., здобувач

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

У даній статті визначаються проблеми правового регулювання захисту тварин від жорстокого поводження за законодавством України та Росії.

Ключові слова: адміністративна відповідальність, жорстоке поводження з тваринами.

Бондаренко Н.С. АДМИНИСТРАТИВНАЯ ОТВЕТСТВЕННОСТЬ ЗА ЖЕСТОКОЕ ОБРАЩЕНИЕ С ЖИВОТНЫМИ: ПРОБЛЕМЫ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ / Днепропетровский государственный университет внутренних дел, Украина

В данной статье определяются проблемы правового регулирования защиты животных от жестокого обращения в соответствии с законодательством Украины и России.

Ключевые слова: административная ответственность, жестокое обращение с животными.

Bondarenko N.S. ADMINISTRATIVE RESPONSIBILITY FOR LEGAL CRUELTY WITH ANIMALS: PROBLEMS OF NORMATIVELY-LEGAL ADJUSTING / Dnipropetrovs'k state university of internal affairs, Ukraine

In this article the problems of the legal adjusting of defence of animals are determined from legal cruelty after the legislation of Ukraine and Russia.

Key words: administrative responsibility, legal cruelty with animals.

Останнім часом тезу, що увага до захисту тварин – один з індексації цивілізації суспільства, було визнано у всьому світі. Можна привести безліч прикладів жорстокості по відношенню до тварини, яка є прологом до злочину проти особистості. Жорстоке поводження з тваринами у суспільстві, де повинна панувати мораль і гуманність, на жаль, зустрічається не рідко і негативно впливає на свідомість людей, їх моральне обличчя, сприяє поширенню жорстокості та агресивності серед дітей та молоді, які є майбутнім нашої країни та світової спільноти в цілому.

Як відзначає Бойко В.Е. бездумне знищення тварин, а їх мучення не тільки порушує громадську моральність, але і за умови вчинення у присутності малолітніх дітей розвиває у них такі негативні якості, як жорстокість та агресію, байдужість до страждань живої істоти, сприяє формуванню садистських схильностей, тобто завдають відчутної шкоди вихованню молодого покоління країни [1, 22-23.]. Тобто звичайно тварин як будь-яку живу істоту необхідно захищати, однак передусім необхідно захищати людину, її людяність, тому що без моральних якостей, без співчуття до страждань інших, без здатності бачити чужий біль, в тому числі і тварини, людина перетворюється так би мовити на «скотину». І в таких умовах в Україні погіршується криміногенна обстановка, і однією з головних причин зростання рівня злочинності є відсутність моральних гальм та моральних якостей у людини.

Суспільна небезпека жорстокого поводження з тваринами передусім полягає не тільки у тому, що жорстокість відносно тварин завдає їм шкоди, але в тому, що вона часто є джерелом багатьох інших злочинів та правопорушень проти життя та здоров'я людини. Судова практика свідчить, що багато з тих осіб, які вчинили тяжкі злочини проти людини, починали зі знущання над тваринами. Тому звичайно приділити особливий нормативно-правовій регламентації відносин, спрямованих на захист тварин, що буде сприятиме і захисту громадської моральності. Ті підлітки, які знущаються над скажімо собаками, природно у майбутньому не будуть поважати і людське життя.

Тому вивчення даної проблеми сьогодні є необхідним та актуальним. У межах цієї проблеми громадська мораль як об'єкт правової охорони була предметом досліджень І.М. Даньшина, С.В. Баршева, Н.І. Кузнецової, В.О. Морозової, С.Ф. Денисова та інших, окремі аспекти з аналізом проблем адміністративної відповідальності за проступки проти громадської моралі висвітлені в роботах В.І. Лебеденко та В.О. Джужі. Проте комплексного дослідження проблем адміністративної відповідальності за жорстоке поводження з тваринами до цього часу не проводилось.

Метою даного дослідження відзначаються вироблення керівних напрямів вивчення особливостей адміністративної відповідальності за жорстоке поводження з тваринами за законодавством України та Росії. **Об'єктом** даного дослідження визначено коло суспільних відносин, пов'язаних з нормативно-правовим регулювання притягнення до адміністративної відповідальності за жорстоке поводження з тваринами за законодавством України та Росії. **Предметом** визначаються нормативні положення законодавства України та Росії, що встановлюють відповідальність за жорстоке поводження з тваринами.

Український законодавець у частині 1 статті 180 Цивільного кодексу України визначає тварин як особливий об'єкт цивільних прав, на який поширюється правовий режим речі, крім випадків, встановлених законом [2]. Так само і російський законодавець у правовому регулюванні обігу тварин відноситься до них як до речей, що знайшло своє відображення у статті 137 Цивільному кодексі Російської Федерації, при цьому зберігається принцип гуманного ставлення до тварин [3].

Закон України «Про захист тварин від жорстокого поводження» дає визначення жорстоке поводження з тваринами – знущання над тваринами, вчинене із застосуванням жорстоких методів або з хуліганських мотивів, а також нацькування тварин одна на одну, вчинене з хуліганських чи корисливих мотивів [4].

Існують два поняття «жорстоке поводження» та «жорстокість» (як властивість діяння) які тотожні, тобто це невизначене коло дій, які перебували у цілеспрямованому нанесенні шкоди живим істотам, усвідомленому заподіяння їм страждань за умови порушення загальноприйнятих норм поведінки.

Жорстоке поводження охоплює не так багато випадків, оскільки пов'язане з низкою обмежень:

- 1) жорстоке поводження з тваринами припускає заподіяння їм тільки фізичних страждань, оскільки моральні вони не здатні відчувати;
- 2) обмеження пов'язане з обов'язковим настанням наслідків тільки у вигляді смерті тварини або його каліцтва [5, 138].

До законодавства, приписи якого не допускають жорстокого поводження з тваринами належать наступні нормативно-правові акти: Кодекс України про адміністративні правопорушення (стаття 89), Кримінальний кодекс України (стаття 299) Закони України «Про захист тварин від жорстокого поводження», «Про тваринний світ», «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про ветеринарну медицину» та ін.

Стаття 18 Закону України «Про захист тварин від жорстокого поводження» [4] встановлює загальні правила поводження з тваринами, що виключають жорстокість, а саме при поводженні з тваринами не допускається:

- використання оснащень, інвентарю, що травмують тварин;
- примушування тварин до виконання неприродних для них дій, що призводять до травмувань;
- нанесення побоїв, травм з метою примушування тварин до виконання будь-яких вимог;
- використання тварин в умовах надмірних фізіологічних навантажень тощо.

При проведенні больових процедур обов'язкове застосування знеболюючих препаратів.

Забороняється при поводженні з тваринами:

- розведення тварин з виявленими генетичними змінами, що спричиняють їм страждання;
- розведення тварин зі спадково закріпленою агресивністю;
- примушування до нападу одних тварин на інших, крім випадків використання собак мисливських порід, інших ловчих звірів та птахів для полювання;
- проведення генетичних змін на тваринах;
- застосування до тварин фармакологічних та механічних засобів допінгу;
- інші дії чи бездіяльність, що суперечать принципам захисту тварин від жорстокого поводження.

Стаття 22 Закону України «Про захист тварин від жорстокого поводження» встановлює правила поводження з домашніми тваринами, що виключають жорстокість [4]. Так, при поводженні з домашньою твариною особа, яка її утримує, зобов'язана:

- дбати про домашню тварину, забезпечити їй достатню кількість їжі та постійний доступ до води;
- надавати можливість домашній тварині здійснювати необхідні рухи, контактувати з собі подібними;
- забезпечити наявність намордника, повідка, що необхідні для здійснення виходу домашньої тварини поза місцем її постійного утримання;
- забезпечити наявність на домашній тварині нашійника з ідентифікуючими позначками;
- забезпечувати своєчасне надання домашній тварині ветеринарних послуг (обстеження, лікування, щеплення тощо);
- негайно повідомляти медичну або ветеринарну установу про випадки заподіяння домашньою твариною ушкоджень здоров'ю людині або іншим тваринам;

- негайно доставляти домашню тварину, яка вчинила дії, передбачені абзацом сьомим цієї статті, у ветеринарну установу для огляду;
- запобігати неконтрольованому розмноженню домашніх тварин.

Згідно зі статтею 89 Кодексу України про адміністративні правопорушення, жорстоке поводження з тваринами, їх мордування або вчинення інших дій, що призвели до їх мучення, каліцтва чи загибелі карається накладанням штрафу від 9 до 21 неоподаткованого мінімуму доходів громадян [6].

Згідно зі статтею 299 Кримінального кодексу України [7] кримінально караним є знущання над тваринами, що відносяться до хребетних, вчинене із застосуванням жорстоких методів або з хуліганських мотивів, а також нацькування зазначених тварин одна на одну, вчинене з хуліганських чи корисливих мотивів і карається штрафом до п'ятдесяти неоподаткованих мінімумів доходів громадян або арештом на строк до шести місяців.

Фактично навіть не для особи з юридичною освітою зрозуміло, що склад адміністративного правопорушення та кримінального злочину є тотожним, навіть санкції за передбачене диспозиціями зазначених проблем збігаються. І це є проблемою реалізації даних норм, тому фактично відсутнє розмежування цих діянь.

Якщо ж говорити про практику застосування даних нормативно-правових положень, то співробітники міліції часто відмовляються приймати заяви про жорстоке поводження з тваринами. У Росії схожа ситуація. Як зазначає О.В. Саратова, що стаття 245 Кримінального кодексу Росії, яка регулює відповідальність за жорстоке поводження з тваринами, фактично не функціонує [8, 52]. Це можна пояснити тим, що суспільство не сприймає дану проблему серйозно.

Закон України «Про захист тварин від жорстокого поводження», що його прийняла Верховна Рада України 21 лютого 2006 р., означає перший крок уперед назустріч становленню в Україні по-справжньому гуманного і цивілізованого суспільства. Це один із перших кроків на тривалому шляху до європейської інтеграції, основним змістом якого мають бути не тільки правова й інституціональна складова, але й зміни в менталітеті. Прийняття закону відбиває якісне зрушення в громадській свідомості, коли проблема захисту тварин від жорстокого поводження переходить до розряду соціально значимих. Заслужують щирої вдячності депутати Верховної Ради, котрі ініціювали прийняття цього закону, розгляд якого був дуже тривалим. Проект Закону України «Про захист тварин від жорстокого поводження» (реєстр. № 3175) внесли народні депутати України Б.Я. Беспалий та Р.В. Богатирьова.

Він був прийнятий за основу відповідно до Постанови Верховної Ради України «Про прийняття за основу проекту Закону України про захист тварин від жорстокого поводження» 21 вересня 2004 р. Одночасно було прийнято рішення Верховної Ради України про прийняття за основу ще одного проекту Закону України «Про гуманне ставлення до тварин» (реєстр. № 3175-1), який вніс народний депутат України О.В. Голуб згідно з Постановою Верховної Ради України «Про прийняття за основу проекту Закону України про гуманне ставлення до тварин» від 21 вересня 2004 р. № 2027-IV. Комітет Верховної Ради України з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи підготував єдиний законопроект «Про захист тварин від жорстокого поводження» (реєстр. № 3175), враховуючи пропозиції народних депутатів України О. Голуба, Б. Беспалого, Р. Богатирьової, а також їхні узгоджені пропозиції до прийнятих за основу проектів законів України про гуманне ставлення до тварин (реєстр. № 3175-1) та про захист тварин від жорстокого поводження (реєстр. № 3175). Цей законопроект був прийнятий в другому читанні – Постанова Верховної Ради України «Про прийняття проекту Закону України про захист тварин від жорстокого поводження» від 7 липня 2005 р. № 3175/ПІ.

Закон дворазово приймала Верховна Рада України – 8 вересня 2005 р. та 1 грудня 2005 р., однак його відхилив Президент України у зв'язку з невідповідністю його положень до законодавства України та внутрішньою неузгодженістю положень з внесенням власних пропозицій до Закону «Про захист тварин від жорстокого поводження» від 5 жовтня 2005 р. та 27 грудня 2005 р. Нарешті, Верховна Рада України 21 лютого 2006 р. прийняла Закон України «Про захист тварин від жорстокого поводження», який підписав Президент України. Аналіз положень

закону дозволяє дійти висновку про комплексний підхід до проблеми жорстокого поводження з тваринами, системного характеру норм і механізму їх реалізації.

Фактично, з прийняттям Закону в Україні сформований остаточно новий правовий інститут, зв'язаний з поводженням з домашніми тваринами. Раніш ці відносини регулювалися окремими нормами адміністративного і почасти кримінального права в частині, зв'язаній з кримінальною відповідальністю за жорстоке поводження з тваринами. Як правило, фахівці у сфері екологічного права не визнавали як самостійну дану сферу правового регулювання. З прийняттям Закону, на нашу думку, ситуація кардинально змінилася. Уявляється, що йдеться про комплексний правовий інститут, що належить до екологічного права. Більш того, Закон вперше в Україні створює комплексну правову основу для діяльності органів державного управління, місцевого самоврядування, правоохоронних органів і громадських організацій у сфері охорони тварин. Раніш ця діяльність була ускладнена у зв'язку з відсутністю нормативного регулювання.

Закон же вперше в Україні визначає базовий принцип – наявність у тварин природних прав (преамбула Закону України «Про захист тварин від жорстокого поводження»), причому в усіх тварин, поза залежності, домашні чи дикі. Цей принцип є підставою захисту тварин від страждань і загибелі унаслідок жорстокого поводження з ними. Закон законодавчо закріплює значне число важливих дефініцій, зокрема домашні тварини, безпритульні тварини, жорстоке умиртвіння тварин, біостерилізація, жорстоке поводження з тваринами, притулки для тварин. Закон закріплює пріоритет біостерилізації, або біологічно обґрунтованих методів, для регулювання чисельності диких тварин і тварин, що людина не утримує, але вони перебувають в умовах, повністю або частково створюваних діяльністю людини. Закон вперше визначає як самостійний правовий статус притулку для безпритульних тварин. У той самий час закон не враховує всіх реалій, пов'язаних з жорстоким поводженням з тваринами. Значне число випадків жорстокого поводження з тваринами зв'язано з діяльністю комунальних підприємств, що займаються виловом і «регулюванням численності» (як прописано в законі) безпритульних тварин.

На жаль, Закон навряд чи відразу змінить всі негативні прояви у сфері поводження з тваринами. Адже в кримінальному й адміністративному законодавстві України достатньо давно існують норми про відповідальність за жорстоке поводження з тваринами, які практично не застосовуються.

Так, Союз захисту тварин м. Одеси неодноразово звертався до правоохоронних органів з приводу випадків жорстокого поводження з безпритульними тваринами. Однак в ряді випадків було відмовлено в порушенні кримінальних справ, а якщо кримінальна справа порушувалася, то досі до суду вони по різних причинах не доходили. Насамперед така тенденція характерна для Приморського РВВС м. Одеси. Це можливо пояснити декількома причинами: небажанням правоохоронних органів займатися малозначними і неперспективними для них розслідуваннями; відсутністю практики і методик розслідування такого роду справ; низькою соціальною значимістю і пасивністю населення стосовно такого виду злочинів; низьким рівнем правової культури й невмінням активно захищати свої права [9].

Незважаючи на велике число випадків жорстокого поводження з тваринами, ми маємо надію, що прийняття Закону України «Про захист тварин від жорстокого поводження» приведе до реалізації принципів, сформульованих у ст.4 Закону, та укріплення моральності й гуманності суспільства, що і є однією з цілей цього документа.

Досліджуючи дану проблему, хотілось би підкреслити, що адміністративному праву необхідні нові підходи до оцінки впливу жорстокості злочинної поведінки, необхідні комплексні та всебічні дослідження природи агресивних та жорстоких правопорушень, факторів та умов,сприяючих їх скоєнню, і це допоможе розробити систему ефективних мір їх протидій. Вивчення вказаних проблем неможливе без аналізу соціальних та психологічних факторів такого роду протиправної поведінки особи правопорушника.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бойко В.Э. Агрессивность человека: генетический дефект или результат социализации / В.Е. Бойко // Нова парадигма. – 2002. – Вип. 3. – С. 22-23.

2. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40. – стаття 356 (з подальшими змінами та доповненнями).
3. Гражданский кодекс Российской Федерации. – М.: Проспект, 2000. – 416 с.
4. Про захист тварин від жорстокого поводження: Закон України від 21.02.2006 № 3447-IV / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3447-15>
5. Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України: За станом законодавства і постанов Пленуму Верховного Суду України на 1 грудня 2001 р. / За ред. С.С. Яценка. – К., 2002. – 1104 с.
6. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 року // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1984. – № 51. – стаття 1122 (з подальшими змінами та доповненнями).
7. Кримінальний кодекс України від 05 квітня 2001 року // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 25-26. – Ст.131 (з подальшими змінами та доповненнями).
8. Саратова О.В. Жестокое обращение с животными: постановка проблемы / О.В. Саратова // Вестник Воронежского института МВД России. – 2007. – №4. – С.51-55
9. Правове регулювання захисту тварин / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.szj-odessa.com.ua/zashita.php>

УДК 35.073.51

ДЕФІНІЦІЯ «ПРИНЦИПИ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ»: НОВІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУЛЮВАННЯ («ЛЮДИНОЦЕНТРИСТСЬКИЙ» АСПЕКТ)

Германюк М.О., аспірант

Запорізький національний університет

У статті досліджуються підходи до формулювання поняття «принципи державної служби» та пропонується авторське визначення вказаної дефініції.

Ключові слова: адміністративно-правова доктрина, державна служба, концепція, принципи, публічні відносини.

Германюк М.О. ДЕФИНИЦИЯ «ПРИНЦИПЫ ГОСУДАРСТВЕННОЙ СЛУЖБЫ»: НОВЫЕ ПОДХОДЫ К ФОРМУЛИРОВКЕ («ЧЕЛОВЕКОЦЕНТРИСТСКИЙ» АСПЕКТ) / Запорожский национальный университет, Украина

В статье исследуются подходы к формулировке понятия «принципы государственной службы» и предлагается авторское определение указанной дефиниции.

Ключевые слова: административно-правовая доктрина, государственная служба, концепция, принципы, публичные отношения.

Germanyuk M.O. DEFINITION «PRINCIPLES OF PUBLIC SERVICE»: NEW APPROACH TO THE FORMULATION (ASPECT, IN WHICH HUMAN IS IN CENTER) / Zaporizhzhya national university, Ukraine

The article examines the approaches to the formulation of the concept of «principles of public service» and invited the author's determination of this definition.

Key words: administrative law doctrine, the public service, concept, principles, and public relations.

З прийняттям нового Закону України «Про державну службу» мають ще більше актуалізуватися наукові дослідження вказаного інституту, метою яких має стати узагальнення практики застосування нового закону та вироблення ґрунтового теоретичного фундаменту в цій сфері. Одним із предметів науково-пошукової діяльності, безумовно, мають стати принципи державної служби, оскільки саме вони визначають вектори розвитку цього інституту та формування нормативних моделей його закріплення. Особливого значення набуває це питання